

grønlandske Handel beskæftiger sig med Tanken om at træffe — ja, jeg tør vel sige foreslaa —, Meningen var vist egentlig at træffe visse Forandringer i de foreløbige Bestemmelser, altsaa Grundloven for Grønland; men efter den Opmærksomhed, som nu er henvendt paa de grønlandske Forhold, er det vel nok en given Ting, at det ikke vil gaa saadan, som det ellers vilde være gaaet, at hvad Direktøren for den grønlandske Handel udkastede som sin Mening, ogsaa vil blive det, som vil blive det gældende. Der er vel ingen Tvivl om, at saavel den højtærede Minister som Rigsdagen herefter vil have sin Opmærksomhed henvendt paa, hvad der bliver bestemt angaaende de grønlandske Forhold og selv have et Ord og et afgørende Ord at sige med i denne Sag. Man kunde ellers ogsaa risikere, at den grønlandske Handels Direktør traf Bestemmelser, som gjorde den Tilstand lovlige, som nu er bleven ulovlig opretholdt i nogen Tid. Det vilde være i høj Grad sørgeligt og uretfærdigt mod Grønlænderne.

Jeg skal nu ogsaa tillade mig at gøre den Bemærkning, at skal der nu foretages Forandringer i de foreløbige Bestemmelser, den grønlandske Grundlov, hvilket nok kan være fornødent, bør man give de grønlandske Forstanderskaber Lejlighed til at ytre sig derover. Vi bør ikke svinge et saadant Magtens Scepter over Grønlænderne, naar de dog have Selvstyreinstitutioner, at vi træffe forandrede Bestemmelser vedrørende deres grundlovsmæssige Rettigheder uden at lade deres selvstyrende Organisationer udtale sig desangaaende. Nu kan det godt være, at Svarene fra de grønlandske Forstanderskaber i Øjeblikket ikke ville blive af saa synderlig stor Betydning, thi destoværre har man jo tilsidesat og underkuet de grønlandske Forstanderskaber, saaledes at disse ingenlunde ere voksede frem til den Styrke, som de kunde være i de 50 Aar, der ere forløbne, siden de bleve oprettede, hvis man havde hæget om dem og plejet dem med Omhu.

Naar nu Spørgsmaalet da nærmere bliver: Hvorledes kan Handelen og Administrationen adskilles? saa skal jeg tillade mig at sige, at naar man baade i Ministeriet og her i Rigsdagen vil vise Sagen den fornødne Interesse, vil det vist ikke blive vanskeligt at ordne det. Det kan jo være, at man i hvert Fald en Tid ved en saadan Adskillelse nødvendiggjorde, at der blev ansat en særlig Embedsmand som

Mellemed mellem de grønlandske, administrative selvstyrende Organer og Ministeriet, altsaa en Mand, som havde Kendskab til de grønlandske Forhold og kunde blive en Art Administrator over Grønland. Det er ogsaa muligt, at det kunde ordnes paa en anden Maade, nemlig saaledes, at der blev nedsat en Kommission, saaledes som Rink i sin Tid havde faaet den nedsat, en Kommission, som dels bestod af Mænd, som havde Kendskab til de grønlandske Forhold, dels bestod af et Par Parlamentariskere, som kunde være Mellemed mellem denne sagkyndige Kommission og Rigsdagen og stadig holdt os forsynede med det for dennes Lovgivningsvirksomhed nødvendige Kendskab til de grønlandske Forhold til den ene Side, og som til den anden Side fra de sagkyndige Medlemmers Side kunde være raadgivende for Indenrigsministeriet i de administrative Anliggender. Man maa nu nemlig ingenlunde tro, at det er en salomonisk Visdom, som lægges for Dagen i Styrelsen af de grønlandske Anliggender nu til Dags. Se, efterhaanden er det blevet saadan, at ogsaa Domstolevirksomheden i øverste Instans er gaaet over til den grønlandske Handels Direktorat. Jeg skal blot rent eksempelvis tillade mig at gøre opmærksom paa to Domme, den ene fra 1896, den anden fra 1900. De angaa begge det samme Tilfælde nemlig det, at nogle Hunde have ødelagt nogle Ting for nogle Folk oppe i Grønland. I det ene Tilfælde er det en dansk Embedsmands Hunde, som havde ødelagt noget for en Grønlænder, og saa erklæredes det for en Ting, som ikke havde noget at betyde. I det andet Tilfælde er det en Grønlænderes Hunde, som havde ødelagt noget for en dansk Embedsmand, og saa dømmes Grønlænderen skyldig for sine Hundes Bedrifter. I 1896 var der sket følgende: En Bestyrer i Grønland havde nogle Faar gaaende ude paa en Ø, som var adskilt fra Landet ved et Vand, der var saa lavt, at Hundene kunde gaa over til Øen ved Lavvande. At Dyr af en Hunds Størrelse kunde gaa frem og tilbage mellem Øen og Land ved Lavvande, kan man bevise derved, at, efter at Hundene havde aflagt et Besøg derovre, var Faarene løbne over paa Fastlandet. En Grønlænderes Hunde gaa nemlig derover og rive nogle af disse Faar ihjel, og hvad gør Bestyreren saa? Han sender Forstanderen for vedkommende Koloni og en af Handelens faste Folk til det Sted, hvor denne Grønlænder boede, med Ordre til, at han skal slaa Hundene ned, og det sker. Det bliver der saa Retssag om, og saa bestemmes